

ŽUPSKO PASTORALNO VIJEĆE*

Živan Bezić

U svom povijesnom razvoju Crkva je, po nadahnuću Božjem, otkrila još jednu dragocjenu crkvenu službu — pastoralna vijeća. Kako samo njihovo ime sugerira, to su vijeća kršćana koji se brinu za pastoralne potrebe svoje Crkve. Osnovana su službeno sa strane Crkve, zasad na župskoj i biskupijskoj razini, a ponegdje i na dekanatskom i regionalnom nivou. Nadamo se da će doći vrijeme kada će moći djelovati na nacionalnoj, kontinentalnoj i općoj crkvenoj bazi.

Kako je problematika pastoralnih vijeća nova i kompleksna, mi ćemo se pozabaviti samo župskim pastoralnim vijećima (ŽPV).

ZADACI ŽVP

Ideja savjetovanja i skupnog vijećanja oduvijek je živa među mudrima, kako u društvenom tako i u vjerskom životu. Još je prorok Izaija tražio: »Ini consilium, coge concilium« (Iz 16, 3).

Rana kršćanska Crkva obilato se je služila vijećima i vijećanjima, imala je bogate sinodalne strukture. Pošto su one većinom uslijed historijskih prilika i neprilika bile izumrle, II vatic. sabor nanovo ih je oživio. U svom dekretu o biskupima ustvrdio je da je »veoma poželjno« (valde optandum) osnivanje pastoralnih vijeća u svakoj biskupiji (Chr. Dom. 27). Isto tako je preporučio da se osnivaju i ŽVP gdje je to moguće (habeantur si fieri potest, Ap. act. 26).

Odlukom nadbiskupa Franića od 28. II. 1967. u splitskoj su nadbiskupiji ŽPV osnovana ubrzo poslije završetka Koncila (br. pov. 651, g. 1967). Osnivanju ŽPV pristupilo se je u većini naših biskupija. Još ne postoje u svakoj župi, ali im broj trajno raste.

ŽPV su *novi oblik crkvene službe*. Novi su utoliko što na početku Crkve nisu postojala u ovom današnjem obliku, premda su stvarno funkcionirala na drugi način. Ali ono što je važno jest da su ona novi

*LITERATURA:

- G. Viceconte, *Parrocchia, chiesa e fabbrica nel diritto canonico*. Milano 1963.
- H. Schroer, *Der Pfarrgemeinderat als gesamt-kirchliche Aufgabe*. Paulinus V., Trier 1967.
- H. Schroer, *Mitverantwortung in der Kirche*. Pesch-Haus, Mannheim 1968.
- F. Schlösser, *Testfall Pfarrgemeinderat*. Hahn V., Limburg 1969.
- F. Oertel, *Pfarrgemeinderat ernstgenommen*. Lahn V., Limburg 1970.
- J. Meier, *Die lebendige Pfarrgemeinderatssitzung*. Pustet, Regensburg 1972.
- G. Schmied, *Pfarrgemeinderat und Kommunikation*. Manz-Wewel, München 1976.
- W. J. Rademecher, *Working with parish councils?* Alba, Canfield 1977.
- G. Buttler, *Didaktik der Mitarbeiterbildung*. Benziger, Zürich 1979.
- Nadžkofijski Ordinarijat — *Župnijski pastoralni sveti*. Ljubljana 1980.

oblik služenja u Crkvi. Ne vladanja, nego služenja. Nije im svrha da tvore neku novu vlast u Crkvi, nego da budu suvremeni način zajedničkog služenja Božjoj stvari i dobru vjerske zajednice.

Zašto je II. vatikanski zatražio da se osnivaju pastoralna vijeća? Iz teoloških i praktičkih razloga.

Crkva je, kako Sabor ističe, *narod Božji*. Iako su svi članovi jednog naroda ravnopravni u dužnostima i pravima, ipak je nemoguće voditi neku zajednicu — čim je ona veća, to je tim teže — bez onih koji se brinu za njezino dobro i onih koji slijede općekorisne direktive. Ako je na teritoriju župe župnik predstavnik Božje i crkvene vlasti, ŽPV je predstavnik svih vjernika, svega naroda Božjeg. Svi naime imaju pravo da sudjeluju u donošenju odluka za opće dobro. »De nobis sine nobis« odiozan je način vladanja.

U narodu Božjemu, kao u svakom narodu, svi nose *suodgovornost* za čitavi narod i cijelu zajednicu. Crkvu ne sačinjavaju samo svećenici, Crkva su svi vjernici bez razlike. Ni jedan jedini član naroda Božjeg ne može za sebe zbaciti odgovornost za braću i sestre po vjeri. Nitko nema pravo reći: »Što me se tiče brat moj?« Ako smo braća, onda svi bratski sudjelujemo u zajedničkim brigama. Dužnost suodgovornosti u Crkvi vjernici ostvaruju preko ŽPV.

Po Kristovu nalogu *apostolat* je zadatak čitave Crkve, obaveza svakoga kršćanina. Apostolat je bitno poslanje Crkve. Ona to poslanje ispunja preko svih svojih udova, i stoga na svakom kršteniku leži briga za duhovno dobro i vjernika i nevjernika i suvjernika. Papa Pavao VI. nam poručuje: »Crkva danas očekuje da se zvanje apostolata probudi u savjesti svakoga njezina vjernog djeteta. Tu se ne isključuje, već se izravno misli i na one koji nisu svećenici niti redovnici, nego imaju samo zvanje dobrog kršćanina koji živi u svijetu« (Glas Koncila, br. 6, g. 1968, str. 1).

Crkva je *otajstveno tijelo Kristovo* ostvareno u svim prostorima i svim vremenima. Kao tijelo ona je organizam sazdan od mnogih organa. Svi organi jednog tijela moraju djelovati skladno, složno i ciljevito. Koordinacija interesa i rada svijuu ostvaruje se preko raznih crkvenih vijeća, među kojima važno mjesto pripada ŽPV.

Kolegijalnost (sabornost) upravljanja i djelovanja u Crkvi poštivala se je od početka. U stara vremena na onda prikladan način, danas u jednom drugom suvremenijem obliku. ŽPV je jedan takav novi model kolegijalnog dušobrižništva. Mjesto da sam kler suvereno upravlja župama, svi se vjernici imaju brinuti za svoju vjersku zajednicu. Preko ŽPV odgovorno sudjeluju u vođenju župe svi krštenici putem svojih predstavnika. To je mjesto dozrijevanja i vjerskog angažiranja laika.

Očita je i *praktična korist* ŽPV. Više očiju bolje vidi, više ruku bolje radi. Svećenici ne mogu sve sami uraditi. Trebaju im vjerničke informacije, sugestije, savjeti i pomoć. U tome je doprinos ŽPV upravo nenadoknadiv.

Ne smijemo izgubiti s vida i današnji *duh vremena*. Patrijarhalni, feudalni, monarhijski i autokratski sistemi vladanja preživjeli su se i postali su nemogući za naše dane. Svuda oko nas niče i nastoji se ostvariti duh samoupravljanja, participacije i demokracije. Ljudi se sve više navikavaju na takav stil suživota, te i vjernici u Crkvi očekuju prihvaćanje njihovih karizama i mogućnosti. Oni žele da se čuje i njihova riječ u crkvenim forumima. Na to, uostalom, imaju i pravo, a to pravo ostvaruju kroz svoja ŽPV.

Prema tome vidimo da su ŽPV potrebite i da imaju punu opravdanost svog opstanka. Kao njihove *glavne zadatke* možemo spomenuti:

- omogućavanje svima vjernicima u župi izvršavanja njihovih kršćanskih i vjerničkih dužnosti,
- praktično ostvarivanje njihovih vjerničkih prava,
- doprinos u rješavanju pastoralnih problema župe,
- planiranje i poticanje potrebitih vjerskih akcija,
- koordinacija rada, sila, grupa, udruženja i svih pastoralnih čimbenika župe,
- angažiranje laika u crkvenom životu i radu, dakle laički apostolat.

Pošto smo orisali postanak, motivaciju i zadatke ŽPV, nije teško odgovoriti na pitanje: što je to ŽPV? To je pastoralni organ župske zajednice koji savjetuje i pomaže župniku u svim vjerskim problemima župe.

ŽPV je dakle:

- organ, tj. moralno i pravno *tijelo* sastavljeno iz više članova koje sve ujedinjuje ista svrha,
- *vjersko* tijelo, koje ima isključivo vjerske ciljeve, naime kršćanski apostolat,
- *župsko* vjersko tijelo, usmjereno problemima župe, mjesne a ne čitave Crkve,
- *pastoralno* tijelo, sa svrhom da pomogne braći po vjeri i koje ne smije biti zatvoreno samo u sebe,
- *savjetodavno* tijelo, nema dakle upravne i vodstvene funkcije,
- *operativno* ili *djelatno* tijelo župske zajednice, koje ne smije ostati samo na planovima, nego se mora angažirati u akciji.

USTROJSTVO ŽPV

Ustrojstvo ŽPV treba da odgovara njegovoj zadaći i svrsi. Svrha je, kako smo vidjeli, pomoć župniku u dušobrižničkom radu te rješavanje pastoralnih problema župe, i to u prvom redu na savjetodavan način. Ako je ono organ, tj. vijeće, onda mora biti sastavljeno od više vijećnika, odnosno od više savjetnika.

Tko prema tome, po naravi stvari, pripada ŽPV-u? U prvom redu oni koji su službeni i glavni nosioci pastoralne službe u župi. To je dakle

župnik i njegov zamjenik, odnosno svećenici zaduženi za dušobrižništvo. Zatim u pastoralno vijeće spadaju i svi oni laici koji stvarno, a možda i institucionalno, pomažu župniku u njegovom pastirskom radu. To su tzv. župski pomoćnici ili pomoćnice: pastoralni referenti i asistenti, katehete, socijalni radnici, vođe KA, zborovođe, crkovinari i slične crkvene službe. Ako u župi postoje redovnici i redovnice, te ako i oni pomažu u pastoralnom radu, i njima je mjesto u ŽPV. Last but not least, u njemu imaju biti i predstavnici naroda Božjeg, tj. čitave župske zajednice. ŽPV mora imati reprezentativni značaj.

Tko se može smatrati predstavnikom župske zajednice? Oni koji se stvarno i trajno zalažu u apostolskom radu zajednice. To su dobri vjernici koji su sposobni za apostolat, a ističu se svojim ljudskim i kršćanskim vrlinama. Ukratko, najbolji vjernici župe. Pri njihovom odabiranju pazit ćemo da ujedno budu i predstavnici svih slojeva, staleža, dobi i vjerskih društava konkretne zajednice. U ŽPV se moraju naći zastupnici i mladih i starih, i muških i ženskih, i seljaka, i radnika, i intelektualaca. Kad je župa sastavljena od više filijala, zaselaka ili kvartova, svaki odlomak mora biti proporcionalno zastupan u zajedničkom ŽPV.

Sažeto rečeno: u ŽPV treba da budu zastupana ova četiri temeljna pastoralna faktora: 1. župnik i ostali svećenici dušobrižnici, 2. župski pomoćnici (-ce), 3. redovnici (-ce) koji djeluju pastoralno, 4. aktivisti, tj. angažirani predstavnici svih vjernika.

Koliki je broj članova pogodan za 1 ŽPV? Općeg i jednakog pravila za sve župe ne može biti. Možemo ipak uzeti kao načelo: manje župe će imati manji broj članova, a veće veći. A kako će visok biti taj broj? Mislim da bi male župe trebale imati barem 5 do 6 članova, a velike oko 20. Župe srednje veličine bi se mogle zadovoljiti s 10-tak ili najviše 15-tak vijećnika. Ispod broja 5 ne može se ići, jer to onda ne bi bio pravi savjetodavni organ. Ako pak broj savjetnika prelazi 20, rad odbora je otežan i nije lako postići jednoglasnost. Opće je iskustvo da je rad s velikim grupama dosta težak. Što su veće, to ih je teže uspješno voditi.

U vezi s brojem članova treba napomenuti da u jednoj župi može biti samo jedno ŽPV. Nikako dva ili više, jer to je onda na štetu jedinstva i zajedništva župe. Ako je crkvena općina sastavljena od više odlomaka ili podružnica, svejedno i u njoj treba da bude samo jedno ŽPV. Dakako da svaka filijala može imati i svoje posebne zastupnike, koji bi se mogli povremeno sastajati izvan plenuma i obrađivati pitanja svoje uže jedinice, ali oni nisu samostalno ŽPV, već samo podružnica jedinog i glavnog ŽPV. Oni svi ravnopravno sudjeluju u zajedničkim sjednicama zajedničke župe.

Koje kvalitete trebaju posjedovati članovi ŽPV? Prije svega moraju biti poštene, čestiti i neporočni ljudi. Inače ne možemo računati na njihove iskrene savjete i na nesebičnu suradnju. Zatim trebaju biti dobri vjernici i praktični kršćani, koji mogu služiti i za uzor ostalima. Bilo bi poželjno da isto tako budu uzorne i obitelji naših crkvenih odbornika. Loše vladanje njihovih ukućana neminovno slabi i njihov osobni ugled. Nadalje, vijećnici moraju biti pametni, razboriti i hrabri ljudi, sposobni

da shvate i javno iznesu istinu, te da su spremni snositi i odgovornost za svoj stav. Svima njima mora ležati na srcu najprije dobro vjere i prosperitet župske zajednice. Dostojno će vršiti svoju službu samo onda ako iskreno ljube Boga, suosjećaju sa svojom Crkvom, imaju smisla za dijalog i pripravní su uzeti na sebe teret odgovornosti. Kukavicama, svadljivcima, slavičnima, prepotentnima i nametljivcima nije mjesto u ŽPV.

Vrlo je važno pitanje: kako doći do vrijednih vijećnika, odnosno *kako se formira ŽPV*? Ako ono već postoji u župi, onda se radi samo o njegovom povremenom obnavljanju. Ali ako ono ne postoji, kako ga konstituirati? Svoju jezgru vijeće ima već u službenim pastoralnim radnicima mjesta (župnik, kapelan, pomoćnici i suradnici). Zatim u delegatima postojećih župskih substruktura: filijala, udruženja, bratovština, samostana i sličnih crkvenih tijela. A kako doći do ostalih predstavnika čitave župske baze? Tu dolaze u obzir dvije mogućnosti. Prva je da župnik sam izabere buduće savjetnike, njihova imena predloži biskupu i dobije za njih pismeno imenovanje. Po sebi se razumije da će prije toga župnik razgovarati s odnosnim kandidatima i postići njihovu suglasnost.

Druga mogućnost jesu *izbori* pogodnih kandidata sa strane svih punoljetnih župljana. U tom slučaju se imena predviđenih iznesu pred cijelu crkvu i u točno određeni dan u vjerskim se prostorijama vrši tajno glasovanje. Izabrani su oni koji dobiju najveći broj glasova. Pismenom potvrdom sa strane ordinarija oni postaju i službenim članovima ŽPV. Putem izbora bi se moglo odabrati polovinu (ili barem jednu trećinu) svih članova ŽPV. U mnogim katoličkim zemljama tako se postupa još od završetka posljednjeg koncila. No za nas ostaje pitanje: jesmo li i mi ovdje zreli za takve izbore? Jesu li naše crkvene i društvene prilike za to pogodne? Možemo li se odvažiti na izborni način regrutiranja naših crkvenih vijećnika? — Sumnjam.

U normalnim prilikama, dakle, procedura konstituiranja ŽPV je slijedeća: 1. po službenom položaju (crkveni pastiri i suradnici), 2. po delegaciji (zastupnici pojedinih župskih tijela), 3. imenovanjem (župnik predlaže, biskup imenuje), 4. izborom sa strane svih župljana. — I u ovom posljednjem slučaju mjesni ordinarij treba da odobri izabrane.

Trajanje odborničke službe, dakako, ne može biti doživotno. Ono je privremeno, ograničeno na rok. Najbolje je da traje tri godine, što se u većini biskupija i prakticira. O tome bi svaka biskupija trebala donijeti odgovarajuće propise. I uopće, u svakoj bi biskupiji trebao da postoji opći crkveni statut, obavezan za sva ŽPV. U njemu valja normirati zadatke, kompetencije, strukture i djelovanje vijeća. Posebno treba regulirati pitanje periodičnog obnavljanja osobnog sastava pastoralnih vijeća: da li ih obnavljati u potpunim smjenama ili postupno, u manjim grupama. Meni se ovo posljednje čini boljim. Dobro bi došao i jedan opći pravilnik rada za sva ŽPV u biskupiji.

Za uspješan rad ŽPV nije dovoljno da je pogođen njegov sastav, nego bi trebalo da mu je primjereno i nutarnje *ustrojstvo*, tj. pravilna raspodjela uloga i službi. Kao svako radno tijelo tako i ŽPV treba da ima

svoga predsjednika. Po sebi se razumije da je to župnik kao najodgovorniji nosilac pastoralna i zastupnik natpastira čitave biskupije. Bilo bi dobro predvidjeti i dva potpredsjednika, od kojih će jedan biti kapelan (ako ga ima), a drugi laik. U svakom ŽPV mora postojati tajnik, koji će redovito voditi zapisnike sastanaka. Predsjedništvo, tajnik i njegov zamjenik pripremaju zasjedanja i obavljaju tekuće poslove.

U svim većim pastoralnim savjetima bilo bi korisno formirati i posebne *radne sekcije*. U njih bi se biralo 2—3 vijećnika: ili prema teritorijalnim sektorima župe (ako je ona sazdana od više manjih jedinica) ili prema sektorima rada: apostolat, liturgija, karitas, financije, obitelj i mladež, tisak, kontakti, specijalne akcije itd. U pojedine sekcije se odabiru vijećnici prema njihovim sposobnostima i afinitetima. Za veća pastoralna vijeća (dekanatska, biskupijska, nacionalna) trebalo bi pronaći i posebne savjetnike izvan kruga vijeća, tj. stručnjake za pojedina područja rada. Ovi ne bi morali biti ni župljani, ni katolici, pa niti vjernici. Njih se konsultira samo u svojstvu stručnjaka.

DJELOVANJE ŽPV

Čime se bavi ŽPV? Što je glavni sadržaj njegova rada?

Već po svom imenu ŽPV je usmjereno *pastoralnom* radu, dakle pomaganju župnika u vršenju njegovih pastirskih zadataka. Sve ono što u jednoj župi treba poduzeti za duhovno dobro njezinih pripadnika jest ujedno i zadatak ŽPV. Prema tome ne može biti glavni posao jednog vijećnika »paliti svijeće i kupiti milostinju«, kako misli jedan župnik. To je prvotno posao sakristana, a ne crkvenog odbornika. Gdje je običaj da baš oni to čine, mogu dakako to mirne duše i nadalje činiti, ali se u sakristanskim poslovima ne smije iscrpiti čitavi pastoralni rad vijećnika. Njegovi su ciljevi i djelokrug rada mnogo širi, obuhvaćaju sve pastoralne potrebe njegove crkvene općine.

Još više. Pastoralnu ulogu vijećnika ne bismo smjeli shvaćati previše usko, u smislu samog pomaganja župniku. Njegov zadatak je još zahtjevniji i širi, *apostolski*. To znači da članovi ŽPV treba da vrše svoju kršćansku misiju i u svoje vlastito ime, kao vjernici, kao pripadnici »kraljevskog svećenstva«, koje je oznaka svakog krštenika. Oni su u sv. krstu i krizmi stekli svećenički pečat, posjeduju svećeništvo u širem značenju riječi i po njemu dužnost kršćanskog poslanja. U svojstvu pastoralnih suradnika sad će oni svoju apostolsku karizmu ostvarivati na bolji i efikasniji način. Pripadništvo ŽPV je novi i službeni način laičkog apostolata.

Kako se na konkretni način odvija rad ŽPV? Najprije je dobro ponoviti da se njegova djelatnost mora odvijati u duhu njegovih bitnih zadataka: poštivanja vjerničkih prava i dužnosti, planiranja i koordiniranja pastoralnih akcija i osobnog zalaganja članova kao pojedinaca i kao jedne radne cjeline. U tom okviru bi sadržaj njihova rada bio:

— apostolat, naviještanje, vjerski tisak, — misije, domaće i vanjske, — briga za župsku liturgiju, — socijalni i karitativni rad, — obiteljski apostolat i odgoj mladeži, — katehizacija mladih i odraslih vjernika, —

pastoralni kontakti s vjernima i nevjernima, — izgradnja i čuvanje crkvenih objekata, — administracija i financije župe.

Već smo upozorili da bi za izvršavanje gornjih zadaća bilo potrebno pojedina područja rada povjeriti posebnim sekcijama unutar ŽPV, u koje bi se birali za to prikladni i sposobni vijećnici. Svaki član bi trebao pripadati barem jednoj sekciji, a sposobniji i slobodniji bi mogli djelovati i u više odsjeka. Pojedine sekcije bi se mogle sastajati posebno i u manjim vremenskim razmacima. O svom radu izvješćuju čitav plenum.

Kako često da se sastaje plenum ŽPV? Bilo bi najbolje da se plenum okuplja svaki mjesec dana. Gdje to nije moguće, dobro se je sastajati svaki drugi mjesec. Na manje od dva sastanka godišnje ne bi se smjelo ići, jer inače ŽPV postaje beznačajnim oruđem i stalno bi kasnilo za tijekom događaja i potreba crkvene zajednice. O svakom sastanku, o sadržaju rada i donesenim zaključcima tajnik vodi zapisnik.

Bitne oznake rada ŽPV jesu njegova savjetodavna i operativna funkcija. Ono je u prvom redu *savjetodavni organ* crkvenih pastira. Vijeće ih informira o vjerskom stanju župe, upozorava na potrebe i prioritete župskih akcija, sugerira im zahvate i mjere koje treba poduzeti, savjetuje u pronalaženju novih pastoralnih putova i pomaže u rješavanju težih slučajeva. Župsko vijeće nema pravo na donošenje samostalnih odluka niti upravnih akata. Zadnja riječ pripada župniku. On snosi definitivnu odgovornost za sve pastoralne akcije.

Znači li to da ŽPV ne može nikada i ni o čemu donijeti preciznu i praktičnu odluku? Ne znači. Samo kod donošenja odluke mora sudjelovati i župnik te se s njome složiti. Protiv odluke i savjesti zakonitog pastira župe ne vrijedi ni jedan zaključak ŽPV. Zajednički donesena odluka s pristankom župnika obavezuje sve sudionike vijeća i svi skupa, na čelu s pastirom, moraju nastojati oko njezina ostvarenja. Tu se pokazuje *operativna funkcija* ŽPV. Njemu nije zadatak jedino savjetovanje, nego i djelovanje, akcija. Da ne bi akcioni plan ostao samo na razini želja, potrebno je poimence zadužiti odgovorne vijećnike za njegovu realizaciju. Stara je napast svih foruma da donose općenite odluke bez osobnog zaduženja, pa onda one obično ostaju spavati na papiru. ŽPV će biti doista operativni organ ako bude donosilo precizne i konkretne odluke i povjerilo ih na izvođenje točno određenim osobama u točno određenim rokovima.

ŽPV je također glavna *komunikaciona* snaga jedne župe. U njemu se mora odvijati dijalog, najprije a) među članovima vijeća, b) između članova i njihova predsjednika, tj. župnika, c) između vijeća i svih vjernika koje ono zastupa. Preko svoga vijeća župa također komunicira s ostalim crkvenim paralelnim i vertikalnim institucijama (susjednim, dekanatskim, biskupijskim, nacionalnim, općim).

Kod onih sjednica na kojima se obavlja smjena pojedinih ili svih članova ŽPV, bilo bi poželjno da sudjeluje i dekan, odnosno pastoralni vikar ili koji drugi biskupski delegat.

PROBLEMI U RADU ŽPV

Potpuno je razumljivo da se nastankom i radom ŽPV u Crkvi pojavljuju stanovite poteškoće i problemi. Nema ni jedne ljudske ustanove koju ne prate nejasnoće, pitanja i sporovi. Ni ŽPV nisu izuzetak.

Kako smo već vidjeli, izbornost vijećnika od cijeloga Božjeg naroda jest jedan od tih problema. Za sada ostaje neostvariva zbog naših posebnih okolnosti. Moramo požuriti vjersko sazrijevanje vjernika i čekati bolja vremena.

Uz taj postoji još jedan ozbiljan problem koji ne možemo mimoći. Po dosadašnjem Crkvenom zakoniku u svakoj župi mora postojati tzv. *crkovinarstvo* ili, kako se to još zove, crkveni odbor, odnosno uprava za ekonomske poslove župe (*consilium fabricae*, can 1183, 1184). Što će sada biti s njima nakon uspostave ŽPV? Da li da i dalje opstojte i koja je sada njihova uloga? Crkva ih nije ukinula, ali nije ništa potanje odredila o njihovom budućem radu. Mislim da je u našoj nadbiskupiji stvar vrlo dobro riješena: crkovinarstvo se unaprijed smatra sastavnim dijelom ŽPV. U njemu i dalje živi te nastavlja svoj rad kao posebna sekcija za ekonomske poslove župe. No bila bi velika pogreška — a bojim se da je u nekim župama prisutna — ostaviti crkovinarstva onakvima kakva su bila do sada, samo ih prekrstiti u ŽPV. Ako u njih nije uveden i novi duh i novi način rada, samom promjenom imena ništa se nije postiglo.

Preostaju nam još neke teškoće pred kojima ne smijemo klonuti. Postoji npr. *krivo shvaćanje* uloge ŽPV. Tu je najprije idejna zabluda onih koji drže da je ŽPV nova crkvena »uprava« ili »vlast«, možda i neka nova »demokratska vlada« u župi. Već smo naglasili: ŽPV nije oblik vlasti nego služenja. Dužnost i svijest kršćanskog služenja mora postati dubokim uvjerenjem kako pastira tako i vjernika.

S obzirom na župnika krivo shvaćanje ŽPV može se odraziti ili kao supremacija ili kao kapitulanstvo. Župnik se ponaša kao samodržac ako smatra da je ŽPV zapravo instrumenat njegove osobne vlasti ili neki paravan iza kojega sakriva svoju samovolju. Jednaka bi pogreška bila kad bi župnik kapitulirao pred neadekvatnim savjetima ili zahtjevima svoga pastoralnog vijeća. Ako se iz komoditeta ili demagoških razloga odriče svoje pastirske odgovornosti, onda vijeće ostaje bez svijeeće.

Kriva shvaćanja se pojavljuju i kod vijećnika koji misle da je vijeće mjesto gdje oni mogu pokazati svoje sveznanje, nametnuti svoje ideje i volju, demokratizirati vjeru, laicizirati Crkvu, rivalizirati sa župnikom ili rješavati svoje sporove s pojedinim članovima vijeća. U tešku zabludu upadaju oni koji smatraju da se dogmatska i moralna pitanja mogu rješavati putem glasovanja u crkvenim skupovima. A takve su se zablude već više puta ispoljile na raznim stranama svijeta.

Možda se pokoji župnik muči pred dilemom: je li mišljenje njegovih vijećnika samo *savjet ili direktiva*? Odgovor zavisi o tome s kojeg stajališta uzimamo zaključke ŽPV. Ako se oni promatraju isključivo s pravnog stajališta, onda su svi zaključci ŽPV samo savjeti. Ono je naime savjetodavni, a ne naredbodavni organ. Župnik nije pravno vezan

na prihvaćanje savjeta svojih vijećnika. Ako u svojoj savjesti smatra da bi dani savjeti bili na štetu vjere ili morala, nije ih dužan uvažiti. U tom slučaju će svojim savjetnicima obrazložiti razloge zbog kojih ne može prihvatiti njihovo mišljenje.

Međutim, pravno gledište nije jedino kompetentno u pastoralu. Ako bi župnik, pod vidom svojih legalnih prava, stalno odbijao dobre i korisne savjete crkvenih odbornika, on bi ih time demoralizirao. Vijećnici bi prestali dolaziti na sjednice, izgubili bi interes za svoju službu i ne bi se više trudili da daju uzaludne savjete župniku. ŽPV bi bilo blokirano, nekorisno, mrtvo, a moglo bi postati i mjesto otpora i kontestacije mjesnom pastiru. Stoga će svaki pametni župnik nastojati prihvatiti i usvojiti svaku dobru sugestiju svojih savjetnika te će im biti zahvalan za suprotna gledišta, čak i za otvorene kritike. Njihove opravdane zahtjeve smatrat će direktivama za svoj dušobrižnički rad.

Za biskupijska pastoralna vijeća Koncil veli: «Zadaća je ovog vijeća istraživati i pretresati one stvari koje spadaju u dušobrižništvo i o njima donijeti praktične zaključke» (Ch. Dom. 27). A »zaključci« (conclusiones) nisu samo puki savjeti. Oni obavezuju i pastira i vjernike. To isto važi i za zaključke ŽPV.

A što onda ako dođe do otvorenog sukoba unutar ŽPV? Takav sukob može nastati ili među članovima vijeća ili između članova vijeća i njihova predsjednika, tj. župnika. U prvom slučaju je dužnost i svećenika i svih vijećnika da se spor čim prije izgadi. Obično je za razilaženja u mišljenju lakše pronaći formulu pomirnicu nego za osobne animoznosti. Svoje osobne obračune vijećnici bi morali ostaviti kod kuće ili, još bolje, prevladati ih u duhu kršćanske ljubavi. Oni bi u tome morali dati dobar primjer čitavoj zajednici.

Izbije li sukob između odbornika na jednoj strani i župnika na drugoj, tu bi obje strane trebale ispitati svoju savjest, pogotovo župnik. Ovaj bi sebe morao zapitati: kako to da najbolji predstavnici mojih župljana zauzimaju kompaktno protivni stav? Je li moguće da svi oni imaju krivo? Što zapravo nije u redu u mom stavu? Zar zbilja nema dodirne točke između mojega i njihova mišljenja? Ako bi pak spor župnika i vijećnika bio dubok i trajan, trebalo bi potražiti rješenje spora u intervenciji dekana ili samoga biskupa.

Mogućnost konfliktnih situacija navodi nas na još jedno važno pitanje, a to je *odgoj članova ŽPV*. Za zajednički ekipni rad moraju biti sposobni i odgojeni svi članovi ekipe, kako predsjednik tako i savjetnici. Župnik mora poznavati iskustva grupne dinamike i biti sposoban da se prilagodi pravilima suradnje. Mora napustiti svako diktatorsko ili hegemoniističko ponašanje te biti otvoren bilo kojem dobrom savjetu. Ostali se sudionici također moraju odreći svake sebičnosti, nadmenosti, tvrdoglavosti i sveznadarstva. Potrebna im je i velika moralna hrabrost, uvijek i bez straha govoriti istinu, kako s obzirom na crkvenu tako i na svjetovnu vlast.

Na upravitelju župe leži odgovorni zadatak odgojanja članova ŽPV za uspješan kolektivni rad. On će uočiti slabe točke svakog člana i nasto-

jat će ih popraviti individualnom poukom u četiri oka. No mora se posvetiti i kolektivnom odgoju svih članova skupa. To se može izvesti na posebnim studijskim sastancima, gdje će se vijećnici upućivati u vještinu vijećanja, u rješavanje problema i donošenje odluka. U tu svrhu bi se mogao pozvati i posebni stručnjak izvana. Ako nije moguće održati posebne studijske seminare, župnik bi mogao kod svakog zasijedanja ŽPV prvi dio sastanka upotrebiti za pouku vijećnika o načinu komuniciranja i dogovaranja.

Još veću pažnju valja posvetiti *duhovnoj izgradnji* crkvenih vijećnika. Ona je daleko važnija od stručne i savjetodavne sposobnosti. Vjerska i moralna zrelost odbornika glavni je preduvjet uspješnosti i opravdanosti ŽPV. Stoga valja sve poduzeti da crkveni vijećnici i kao pojedinci i kao kolektiv budu na visokoj ljudskoj i duhovnoj razini. Bilo bi dobro za njih povremeno organizirati duhovne vježbe i obnove bilo u dekanatu bilo u biskupiji. Oni bi također trebali biti prijatelji vjerskog tiska i poznavatelji svoje vjere. Dobro će im doći povezivanje i suradnja sa susjednim ŽPV-ćima.

Budemo li znali odabrati za savjetnike prave vjernike i ako uspijemo u njihove duše prenijeti svoje pastoralno oduševljenje, ne samo da će otpasti mnogi navedeni problemi, nego će nam naša ŽPV biti dragocjeni suradnik i pomoćnik na njivi Gospodnjoj.

CONSILIUM PASTORALE IN PAROECIA

Summarium

Concilium Vaticanum II consilia pastoralia in paroecia (CPP, in lingua croatica ŽPV) redivivit tamquam organa religiosa, correspondentia structurae synodali Ecclesiae, atque maxime utilia ad praxim pastorem promovendam.

CPP functionem consultativam ac operativam habent, non autem directivam. Membra consilii sunt: parochus eiusque cooperatores, delegati corporationum ecclesiasticarum atque baptisati adulti, electi a fidelibus et parochus, ab episcopo autem nominati. Omnes consultores qualitates humanas, morales ac religiosas habere tenentur.

Actio consilii paroecialis ad res fidei et problemata pastoralia pertinet. Curae eius speciali modo committuntur: apostolatus, evangelizatio, liturgia, opera caritativa, vita familiaris, educatio puerorum atque administratio bonorum ecclesiae. Fabbricae ecclesiasticae Consilio PP incorporari possunt. Sectiones speciales in sinu consilii singula opera pastoralia tractare debent.

Diversa problemata, in actione consilii paroecialis emergentia, in spiritu fidei, amoris fraterni et concordiae christianae solvi possunt. Educatio humana, moralis atque religiosa omnium membrorum consilii valde utilis optandaque est.